

УДК 352.777:711.4]:17:7]:001.8

Світлана Овчаренко

*професор кафедри глобалістики, євроінтеграції
та управління національною безпекою
ОРИДУ НАДУ при Президентові України,
д.філос.н., професор
ORCID iD <https://orcid.org/0000-0002-3311-1546>*

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРНОЮ ЦІЛІСНІСТЮ МІСТА: ПОСТДИСЦИПЛІНАРНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ

На прикладі міста як об'єкта публічного управління окреслюються постдисциплінарні теоретико-методологічні підходи до проблем управління розвитком холічних об'єктів та явищ. Пропонується врахування культурної цілісності міста вважати суттєвим фактором модернізації принципів публічного управління. Стверджується, що емоційний код міста, який утворює його символічність, має бути взятий до уваги при формуванні стратегії розвитку міста як громади.

Ключові слова: публічне управління містом, культурна цілісність міста, постдисциплінарна методологія, символізм міста

Svitlana Ovcharenko

*Professor of the Department of global studies,
European integration and national security management
ORIPA NAPA under the President of Ukraine,
Doctor of Science in Philosophy, Full Professor
ORCID iD <https://orcid.org/0000-0002-3311-1546>*

PUBLIC MANAGEMENT OF CULTURAL INTEGRITY OF THE CITY: POSTDISCIPLINARY METHODOLOGICAL APPROACHES

The article considers the cultural integrity of the city as a direction of public administration. It raises the question of the lack of understanding of cultural integrity as an important factor in the successful modernization of public administration. The modern city is understood as an object of public administration, which requires the government to be able to find an approach to its development strategy that would harmonize current trends in urban development and the need to preserve the "spirit" of the city. In this regard, it is proposed to turn to postdisciplinary methodological approaches in the study of public administration. This postdisciplinary research paradigm should introduce into the field of research a system of public management generalization of the philosophical level. The postdisciplinary methodological approach to public city management should be based on the principles of research of objects and phenomena in their indivisible integrity and proceduralism (holistic approach). There are four interrelated trends of change in the development of the modern city, which are common to all modern cities: communicative-informational, socio-structural, historical-stylistic, migration-demographic. However, the article emphasizes that, in addition to the standard characteristics, for a modern city, its emotional perception by a person is important. This emotional perception is associated with the symbolization of the city, which can become the basis for political manipulation and the creation of social conflict situations. Therefore, public city management should acquire signs of humanitarian orientation, which should be embodied in the technology of solving the problems of functioning of the cultural integrity of the city.

Key words: public city management, cultural integrity of the city, postdisciplinary methodology, symbolism of the city

Постановка проблеми. Особливого загострення тема культури для публічного управління містом набуває при акцентуації гуманітарного підходу до його розуміння, тобто коли місто розглядається як громада, а не як економічний, просторовий або адміністративний об'єкт. Проблемність гуманітарних підходів до управління містом полягає в цілісності та взаємопов'язаності всіх аспектів культури життя людини в місті, серед яких вагому роль відіграє емоційне сприйняття міста його мешканцем, що утворює міфологізований образ міста, його легенду, його індивідуальне символічне уособлення. В якості такого цілісного гуманітарного об'єкта публічного управління, місто виявляється наповненим культурними смислами, що утворюють його культурні особливості.

Але в процесі формування теоретико-методологічних засад публічного управління містом, місто як культурне явище за змістом людської активності та повсякденного буття опиняється за рамками традиційних тем для наукового аналізу. Проте, нерозуміння фактичної культурної обумовленості всіх подій в місті обертається значними прорахунками в діяльності публічної влади і не тільки у місті – в державі в цілому, в кордонах якої місто існує як адміністративна одиниця.

Поставити питання про культурні аспекти функціонування міста у зв'язку із потребами публічного управління спонукають пошуки оновлення муніципального менеджменту з урахуванням «фактору культури», що стає найактуальнішою темою у дослідженні процесів модернізації публічного управління на сучасному етапі. Зважаючи на те, що проблема управління сучасним містом здебільшого розглядається в політичному, юридичному або економічному аспектах і не враховує культурологічних наукових досягнень, слід наголосити, що осмислення міста як цілісного об'єкта публічного управління з вагомою часткою гуманітарних характеристик, вимагає постдисциплінарного методологічного підходу до теми.

Постдисциплінарність як методологічна настанова для дослідження процесів публічного управління дещо відрізняється від міждисциплінарної, яку застосовують в межах всебічного, багатоаспектного аналізу процесів публічного управління. Якщо для міждисциплінарних підходів характерним є об'єднання (синтезування) існуючих елементів знання про об'єкт, то у постдисциплінарних підходах дослідницьке завдання ставиться інакше – осмислити об'єкт як такий, що принципово не розкладається на елементи, а отже – будь-яке відсторонення від цілого є однозначною умовністю, що веде до помилкового розуміння об'єкта пізнання. Це означає, що в дослідженнях об'єкта (або явища) в постдисциплінарній парадигмі мають бути використані такі методи, які будуть давати не просту суму знань про об'єкт (всебічний опис об'єкта), але нове розуміння смислу отриманих результатів наукових розвідок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На теперішній час, дослідження культурної складової функціонування міста з точки зору практичної необхідності реалізації публічного управління містом, не є провідною проблематикою в науковій сфері публічного управління. Гуманітарні аспекти міського життя вивчаються у контексті реалізації або соціально-гуманітарної політики, або культурної політики. Проте, це – зовнішні впливи щодо міста, які цілком укладаються у проблематику реалізації пріоритетів та принципів державної політики у відповідних сферах, що мають законодавчу основу і є стандартними для всіх міст в державі.

Але будь-яке місто має конкретні неповторні якості, що формують його культурну своєрідність та індивідуальність. Такі якості міста називають «духом міста», його душею, його образом. Ці характерні ознаки індивідуальності міста як культурної цілісності сприяють особливому емоційному сприйняттю міста, що має значний вплив на економічні та політичні процеси в місті та потребує врахування у публічному адмініструванні містом та при

формування стратегії розвитку міста. Отже, осмислення своєрідності культурної цілісності конкретного міста як фактору, що потребує прийняття до уваги при формуванні теоретико-методологічних основ сучасного публічного управління містом, має зайняти своє достойне місце у загальній дослідницькій програмі науки публічного управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження міста як складного і багатопланового утворення є досить розвиненою науковою традицією і в світовій, і в українській науці. Проте, в залежності від провідної дисциплінарної самоідентифікації автора, в цій універсальній цілісності міста акцентуються різні аспекти його функціонування, а загальна його холичність стає фоном (або контекстом) для вивчення відповідних практичних аспектів в конкретній науковій галузі. З точки зору постдисциплінарної методології ми маємо врівноважити всі знання про місто та знайти спосіб зосередитися на узагальнюючих принципах його існування.

Економічні аспекти функціонування міста як інтегрального утворення аналізуються в дослідженні З. Галушки [6], Л. Сироти [16], В. Соболева [6]; публічно-управлінські аспекти – у О. Бойко-Бойчука [2; 3], В. Мамонової [10], М. Трояна [10]; філософсько-антропологічні – у М. Карповця [7; 8], Б. Посацького [12], М. Препотенської [14; 15], Г. Фесенка [17]. Інформаційно насиченою щодо еволюції становлення урбаністичних поглядів на місто в українській дослідницькій традиції є стаття Т. Полек [11]. Звертає на себе увагу практично паралельний інтерес до поняття «місто» у представників різних наукових сфер – В. Буряк [4] (економіка) та О. Кирилюк [8] (філософія). Значний вплив на розвиток вітчизняної урбаністики має дослідження Дж. Б. Прато та І. Пардо [13] через його наукову ґрунтовність та переклад українською. Темам, які безпосередньо стосуються культурної цілісності міста в емоційно-образному плані, присвячені статті О. Афанасьєва [1], Є Буцикіної [5], І. Василенко [1].

Проте, культурна цілісність міста як мета ефективного публічного управління залишається тим об'єктом дослідження, який не є усталеним з об'єктивних причин сьогоденного стану науки, яка все ще тяжіє до дисциплінарних методологічних підходів. Тому знання про місто, хоч і є достатньо розвиненими та деталізованими, не перетворюються на систему скоординованих практичних дій публічної влади. Отже, пошуки напрямків гуманізації публічного управління містом як громадою можуть відбуватися не тільки у суто дисциплінарному колі питань наукової галузі публічне управління, але і в процедурах оновлення загальної методологічної наукової парадигми.

Метою даної статті є формування теоретико-методологічних основ постдисциплінарного дослідження культурної цілісності міста як об'єкта публічного управління.

Досягнення поставленої мети передбачає використання теоретичних положень з філософії культури та філософської антропології і буде обговорюватися на перетині осмислення соціальних, культурних, політичних, психологічних, демографічних тенденцій розвитку сучасного міста. Оскільки найбільш дотичною до постдисциплінарних наукових настанов є методологічна практика філософських узагальнень, в статті буде сформульована низка запитань світоглядного характеру, відповідь на які є процесом складної філософської дискусії, що виходить за рамки завдань цього дослідження.

Вклад основного матеріалу. Публічне управління містом на теперішній час не має способів фіксації завдань та нормативів звітності, які б стосувалися загального культурного образу міста як цілісності. Тому цей вимір існування міста залишається поза увагою міської адміністрації, проте його доречно проаналізувати в дослідницькому плані, оскільки постановка стратегічних цілей розвитку міста завжди пов'язана із питаннями збереження його культурної ідентичності. Сьогодні будь-яке місто як громада є рухливим утворенням, що щоденно як зберігає, так і оновлює «дух міста».

«Дух міста», образ міста часто сприймаються у символічних вимірах, що завжди поєднані із почуттями, які викликає місто. Ці почуття можуть бути метою відвідання міста, спогадами про нього або загальним фоном, що об'єднує мешканців міста, які утворюють

місто як громаду. Ми часто стикаємося з твердженнями, що місто може бути місцем, яке можна «відчути». Проте, ця характеристика міста не вкладається у кількісні показники життя міста і не «зчитується» з системи офіційних показників міського розвитку, що заважає враховувати цей фактор його існування в процесі публічного управління містом. Але символічність міста, що утворюється як результат емоційного сприйняття його культурної цілісності існує як соціально-культурний факт.

Оскільки постдисциплінарний підхід до осмислення культурної цілісності міста ґрунтується на універсальних філософських способах узагальнення інформації, потрібно описати теоретичний філософський контекст, в якому буде відбуватися обговорення культуроцентричних підходів до публічного управління містом. Передусім це стосується розуміння понять «культура» та «символізм».

Публічне управління культурною цілісністю міста має виходити з того, що культура – це явище процесуальне та багатошарове. В культурі можна спостерігати як процеси диференціації, так і процеси інтеграції, процеси тиражування та інновацій, а також процеси докорінної зміни організаційних форм виробництва культурних подій та явищ. Власне, у такому вузловому моменті докорінних змін ми знаходимося зараз. І це вимагає від нас інтелектуальної напруги та вміння правильно ставити запитання філософського характеру щодо смислів культурних змін, бо, якщо ми не розуміємо смислової спрямованості процесів, то ми не можемо адекватно застосувати накопичені теоретичні знання про культуру в процесі їх імплементації у сучасні соціальні та управлінські практики.

Значення символів в культурі достатньо ретельно досліджено, починаючи з класичних творів Ернста Кассіра, і, наразі, важко додати до існуючих концепцій щось принципово нове. Головна ідея, яка об'єднує всі сучасні визначення символу, полягає в тому, що символ – це знак, смисл якого стає адекватно зрозумілим тільки завдяки доданій емоційності. Символ може бути прочитаним та вірно трактованим лише у разі знайомства із емоціями, які він має викликати. Тому має відбутися соціальне посвячення у таємницю символічної емоції, що, в свою чергу, сприяє консолідації певної спільноти як такої, що вміє розпізнавати символи для «своїх». Такі твердження є загальними для досліджень, які були присвячені вивченню символів в культурі та пов'язаних із символізацією практик та форм культурного досвіду людства. Саме тому загальні підходи до осмислення символічності міста можуть і мають спиратися на досвід емоційного сприйняття культурних подій, який не може бути інакшим, ніж досвідом власної життєвої практики.

Тому варто, для потреб практики публічного управління, трактувати культурну цілісність міста як певний емоційний код, який виникає при цілісному осягненні образа міста та утворює його символічність. При цьому ми маємо відповісти на низку питань, які виникають у процесі осягнення такого «цілісного образу міста», що має стати витоком його символічності. Наприклад:

- З яких компонентів складається «цілісний образ міста»?
- Як він виникає?
- І чи дійсно він реально (об'єктивно) існує?

Звернемо увагу на те, що під символічністю міста ми розуміємо символічність конкретного міста, а не міста як сукупного культурного явища, оскільки місто як формалізоване та самостійне культурне явище описується родовим поняттям «місто». Таке родове поняття має власну символічність, проте це є символічністю іншого рівня узагальнення, що не є темою даної статті. Отже, запитання, що сформульовані, відносяться до факторів неповторності конкретного міста як воно існує на теперішній час на культурній мапі Європи (або світовій культурній мапі).

Імпліцитно у понятті «символічність міста» знаходиться ідея унікальності кожного міста, але нам слід розібратися з дихотомічністю унікальності та повторюваності міста як втілення певного емоційного коду. Вже було зазначено, що поняття «місто» виникає як поняття, що вбирає в себе загальні характеристики міста як культурного явища. Отже, якщо

ми наголошуємо апріорі унікальність міста, то чи ми не нівелюємо таким чином смислове навантаження самого поняття «місто»? Адже родове поняття, що узагальнює ознаки всіх міст накладає певні норми на об'єкт, який бажає бути названим «місто».

Необхідність балансування між цими двома світами сучасного міста – повторюваністю та унікальністю – визначає загальну проблематику публічного управління культурною цілісністю міста. З одного боку, міста завжди були і залишаються осередками поширення одноманітних «кращих практик» (за сучасною термінологією) для облаштування життя містян – це є підґрунтям спільних рис всіх міст, які утворюють зміст поняття «місто» в культурі. А з іншого боку, кожне місто прагне бути неповторним, мати унікальні характеристики, тобто бути не лише полігоном для тиражування спільних культурних здобутків, але і винахідником своєрідності свого «духу» – це є підґрунтя для унікальності кожного міста. Наголосимо, що ці дві тенденції є історично укоріненими в культурній практиці розвитку європейських міст, що утворює терен для прихованого (суб'єктивного) та виразно проголошеного (об'єктивного) змагання міських громад та міської влади саме як міст у різних аспектах власної привабливості. Це можна спостерігати від доби античності до поточних часів.

Для нас є важливим розібратися у цій дихотомічній тенденції - тенденції уніфікації та тенденції неповторності – розвитку міста, оскільки ми прагнемо сформулювати методологічні підходи до культуроцентричного способу публічного управління містом. Звернемо увагу також на те, що для публічних адміністрацій сучасних міст таке балансування між тиражуванням сучасних культурних практик та збереженням неповторності міста, пов'язано з необхідністю реалізації двох основних ідей, якими просякнуті сучасні культурні стратегії європейських країн. Перша ідея – ідея загальних прав людини на соціальні стандарти в користування послугами в сфері культури. Друга ідея – ідея виконання основних положень Конвенції про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження.

Отже, як поєднати ці пріоритети в культурній політиці міста? Чи має місто бути осередком стандартів або місто має бути місцем культурної творчості? Місто – це втілення соціальних стереотипів або полігон для творчих стилів життя?

Як наслідок осмислення цих дихотомічних процесів, виникає потреба у ще одному запитанні, суто філософському, – що таке є місто і чи потрібно воно нам буде у майбутньому? Можливо, це питання здається далеким від теми культурної цілісності міста, або простим та, навіть, наївним. Проте, варто узагальнити деякі сучасні тенденції соціального характеру, які пов'язані з містом як культурним явищем. Тим більше, що ми прагнемо охопити його «цілісний образ», і такий цілісний образ мислиться нами процесуальним, тобто відкритим для майбутнього.

Таких тенденцій, на які слід звернути увагу при відповіді на питання про майбутнє культурної цілісності міста можна виокремити чотири. Ці чотири тенденції вказують на напрямки змін змісту родового поняття «місто», на які потрібно зважати при прийнятті рішень у сфері політики розвитку міста як культурної цілісності.

Перша тенденція – комунікативно-інформаційна. Місто завжди було місцем, де інформація була зосереджена і куди люди прагнули потрапити за інформацією та насиченою комунікацією. Людина в селі та людина в місті існувала у різних інформаційно-комунікативних світах. З точки зору функціонування культурних практик, міста утворювалися як осередки пришвидшення та підвищення ефективності обміну інформацією. У минулому просто не було іншого способу перебувати у плинні повсякденної політичної, економічної, наукової інформації, ніж перебувати у місті, яке було осередком адміністративних, комерційних, культурних, освітніх закладів. Зрозуміло, що у добу поширення використання комп'ютерних мереж ця культурна характеристика виключності міста піддається суттєвому сумніву та докорінному переосмисленню.

Друга тенденція – соціально-структурна. Кожне місто має соціальну топографію – анклавів зосередження представників різних соціальних прошарків, професійних груп, етнічних спільнот, релігійних громад тощо. Проте, слід наголосити на одній очевидній особливості сучасного міста, яка стає незворотною тенденцією його розвитку. Звернемо увагу на зміни, що відбуваються у сфері символічної статусної значимості помешкання у центрі міста для соціального структурування міської громади. Традиційно, жити у центрі міста значило бути причетним до еліти (або до влади). Або навпаки – якщо ви представник елітарного прошарку містян, то ваше місце у центрі міста. Проте, це твердження для сучасних міст є умовним, оскільки оберті набуває відцентрова тенденція елітарного розселення як тенденція підвищення комфорту для перебування у місті, що є же достатньо очевидним. Особливо виразною ця тенденція є для міст з високою туристичною привабливістю, що, одночасно, пов'язано з наявністю в місті старих центрів, які поступаються комфортом облаштування інфраструктури новим міським районам. Також з центру йдуть осередки ділової активності, осередки символічних міських подій, осередки мистецького життя міста. Ця тенденція вже сьогодні вибудовує, так би мовити, «децентралізоване» місто і загальні культурні та соціальні наслідки цього явища нам ще потрібно осмислити. Ми ще тримаємося центру міста як символічного джерела міста як такого, проте розмноження культурно значущих місць є провідною тенденцією сучасної урбаністики.

Третя тенденція – історико-стилістична. Європейські міста є стилістично нашарованими утвореннями. Кожне місто в Європі пройшло довгий шлях існування, розгортаючись у масштабах і мистецьких стилях. Зараз ми не руйнуємо, ми не залишаємо наші поселення, ми – нашаровуємо життєві стилі і практики. Ми історично змінюємо візуальний образ міста, ми змінюємо практики повсякденного життя в місті. Зрозуміло, ми можемо очікувати докорінні трансформації сучасного міського ландшафту у майбутньому так, як це сталося з містами з середньовічним або античним культурним шаром натепер. Такі достатньо суттєві візуальні зміни міста не можуть не впливати на його характер, його соціокультурний зміст, його емоційне сприйняття, його «дух». Чи не змінювати нам назви міст, відповідно до зміни їх стильової якості та кількісних показників населення? Таке запитання може здаватися занадто провокативним. Проте, проблема відліку часу народження певного міста, питання його культурно-стилістичної ідентифікації та символічності життєвих практик містян стали реальною державно-політичною проблемою для України та приводом для інспірації громадянського протистояння у подіях 2013-2014 року.

Четверта тенденція – міграційно-демографічна. Це – найбільш очевидна тенденція постійної рухливості міста як культурної цілісності. Кожне сучасне місто змінюється кількісно, змінює свій етнічний склад, підкоряється загальним демографічним тенденціям Європи щодо вікових характеристик населення (мається на увазі «старіння населення»). Якщо місто розуміти як громаду, то в великих сучасних містах тотожність громади самій собі в часі є досить проблематичною. Причому таку «нетотожність» сьогодні може спостерігати більшість містян у зв'язку, з одного боку, з підвищенням загальної мобільності населення, а з іншого боку, з подовженням віку життя. Люди, по суті, народжуються в одній громаді, а протягом життя, навіть не змінюючи місця проживання, мігрують у іншу. У зв'язку з чим такою ж проблематичною виявляється ідея «корінних», «справжніх» містян, які вважають себе тими, що є єдиними спроможними зберегти «справжнє» місто, його «дух» від нововведень мігрантів.

Ці основні чотири тенденції, які впливають на культурну цілісність міста, можна назвати «загально абстрактними», оскільки це світові культурні тенденції, виокремлюючи які ми не зачіпали складні системи міжлюдської взаємодії та культурно обумовлені соціальні стосунки, що утворюються у кожному конкретному місті і формують його «дух». Констатуючі ці чотири тенденції, які є такими, що уніфікують процеси змін у сучасних містах, ми не аналізували особливості етнонаціональних, релігійних, політичних, етнічних та

естетичних проблем існування кожного конкретного сучасного міста, які є характеристиками, що утворюють неповторність міста. Ці чотири тенденції є такими, що не стосуються унікальних емоційних складових сприйняття міста, не формують його унікальну символічність, а є загальними ситуаціями розвитку сучасних міст. Отже, будь-яке сучасне місто в Європі (і, що зрозуміло, в Україні) розвивається під впливом цих тенденцій і ці тенденції не утворюють «дух» міста як його емоційний код, не впливають на характерну унікальність «цілісного образу» міста. Ці тенденції характеризують місто у його родовому значенні і визначають спорідненість сучасних європейських міст. Якщо говорити про символічність міста, то ці тенденції є нейтральними характеристиками щодо своєрідності культурної цілісності міста.

Тому, крім «абстрактних» загально-соціальних тенденцій для потреб публічного управління культурною цілісністю міста потрібно звернути увагу на інші фактори, що мають відношення до формування його неповторної символічності. Ці фактори презентують людське ставлення до міста, людську перцепцію міста і вписані у картину світу особистості, що стає контекстом прочитання буття міста. «Дух» міста є результатом людської суб'єктної активності, що залежить від особистих інтелектуальних та емоційних практик. Саме тому символічне кодування міста не є об'єктивною характеристикою міста – воно є світоглядною характеристикою міста. Сприйняття «духу» та символізація міста завжди є процесом, що залежить від стану людської свідомості, від технологій мислення, від, так би мовити, точки зору у прямому смислі цього висловлювання.

Символічність міста, яка пов'язана з психологічною та світоглядною складовою сприйняття міста, може бути варіативною у часі та варіативною особистісно. Символічність міста може розвиватися, змінюватися або набувати інших смислів. Символічність міста залежить від етичного та політичного контексту сприйняття міста. Також досить чітко можна розділити персональну (ситуативну) символічність та символічність у масовій свідомості.

Під персональною символічністю міста слід розуміти особисті враження від міста, які можуть бути пов'язані з особистими емоційними переживаннями та спогадами – любов'ю, невдачами або успіхами, втратами або докорінно новим життєвим досвідом. Місто може бути розфарбовано у особистісні емоції, і місто може бути особистим символом для людини. Власне, описи міста у літературі, картини, на яких зображено місто, можуть бути прикладом такої особистої символічної виразності міста. Але така персональна символічність міста не є основним фокусом аналізу світоглядних чинників формування культурної цілісності міста, оскільки персональні враження не можуть бути об'єктом публічного управління.

Більш цікавою для процесу публічного управління культурною цілісністю міста є тема символічності міста у масовій свідомості, коли така символізація стає смисловим посередником при сприйнятті міста для широкого загалу або стабільною асоціацією при згадуванні міста у засобах масової комунікації. Загальна символічність як концепт масової свідомості має складний шлях утворення і аналіз процесу її виникнення потребує відповіді на наступні запитання:

1. Що є джерелом формування символічності міста у масовій свідомості?
2. Ким і як формується символічність міста для мас?
3. Яким чином тиражується символічний стереотип міста?
4. Чи можлива непротирічна символізація міста?
5. Що є формальним (матеріальним) носієм інформації про символічність міста?

Хоча ці питання здаються далекими від потреб щоденної практики публічного управління містом, відповідь на них є входженням у стратегічні питання міського розвитку, які мають впливати на тактичні кроки публічних адміністрацій вже сьогодні. Проблеми, з якими стикається Україна саме в царині дискусій про символічні смисли міст, спонукають до більш уважного ставлення до питань, які здаються умоглядними. Нажаль, публічно-управлінські практики, які не здатні застосувати знання зі сфери світоглядних питань, можуть ставати основою для політичних маніпуляцій і створення конфліктогенних ситуацій

в міських громадах. Тому сучасне публічне управління містом потребує постдисциплінарних методів осмислення міста як об'єкта управління, оскільки «дух» міста як його культурна цілісність завжди буде присутнім в реальному житті мешканців кожного конкретного міста. А отже, перед місцевою міською владою завжди будуть поставати питання, які виходять за межі знання суто адміністративних процедур.

Висновки. Постановка проблеми про культурну цілісність міста як об'єкт публічного управління передбачає залучення до кола необхідних науково обґрунтованих знань концептуальних положень з гуманітарної сфери. Відомості зі сфери семіотики, урбаністики, гносеології, естетики, соціальної психології, мистецтвознавства тощо зазвичай залишаються знаннями, які складно потрапляють до сфери обговорення принципів сучасного публічного управління. Розмикання кола традиційних методів аналізу ефективності публічного управління та його цілей можливе завдяки застосуванню постдисциплінарної наукової парадигми, що буде використовувати філософські концепти пізнання об'єктів. Такі філософські концепти передбачають певну світоглядну позицію, яка презентує уявлення про штучність відомої людині реальності, а отже – її залежність від людської активності. Така реальність є рухливою, несталою, емоційно забарвленою. Такою реальністю є і місто, що не можна відкидати при обговоренні процесів модернізації публічного управління та стратегій розвитку міста. Фактично, застосування постдисциплінарних теоретико-методологічних підходів в публічному управлінні буде способом підвищення його ефективності та запорукою відповідності сучасним науковим знанням про складні холічні об'єкти та явища.

Література.

1. Афанасьев А., Василенко И. Нарратив и символ в текстуальном прочтении города Дόξα. Докса: зб. наук. праць з філософії та філології. *Репрезентація міста в культурних, історичних та соціальних практиках*. Одеса, 2019. Вип. 2 (32). С. 32–41. URL: https://cityface.org.ua/resources/data/a_20200910142558_0988621a5b5.pdf
2. Бойко-Бойчук О. В. Світові тенденції розвитку міст: міжнародний досвід. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej6/txts/07bovmmd.htm>
3. Бойко-Бойчук О. В. Модель державного управління розвитком міста: суб'єкт-просторова інтерпретація: *наук. вісник Академії муніципального управління. Серія: Управління*. 2010. Вип. 2. С. 15–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvamu_uprav1_2010_2_4
4. Буряк В. В. . Эволюция взглядов относительно трактования понятия «город». *Экономический вестник Днепропетровской политехники*. 2016. Вып. №3(55). URL: https://ev.nmu.org.ua/index.php/ru/archive?arh_issue=55
5. Буцикіна Є. Досвід перебування-в-місті як предмет естетикоповсякденного Дόξα. Докса: зб. наук. праць з філософії та філології. *Репрезентація міста в культурних, історичних та соціальних практиках*. Одеса, 2019. С. 196–206. URL: https://cityface.org.ua/resources/data/a_20200910142558_0988621a5b5.pdf
6. Галушка З. І., Соболев В. О. Концепція інтегрованого розвитку міст: необхідність та можливості застосування в Україні. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. № 1(69). С. 80–85. URL: http://www.psaе-jrnl.nau.in.ua/journal/1_69_1_2019_ukr/12.pdf
7. Карповець М. Філософсько-антропологічне осмислення міста як світу людського буття. *Наукові записки. Сер. Філософія*. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2010. Вип. 6. С. 28–37.
8. Карповець, М. Антропологія міста: до питання культурної ідентичності. *наук. записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філософія»*. 2014. Вип. 15. С. 173–178. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/2811/>
9. Кирилюк О. Соціальні та універсально-культурні етимони і деривати концепту «місто» в індоєвропейських мовах. Дόξα. Докса: зб. наук. праць з філософії та філології. *Репрезентація міста в культурних, історичних та соціальних практиках*. Одеса, 2019. Вип. 2(32). С. 8–20. URL: https://cityface.org.ua/resources/data/a_20200910142558_0988621a5b5.pdf

10. Мамонова В., Троян М. Удосконалення організаційної структури стратегічного планування розвитку міст. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/ebook/tpdu/2017-2/doc/3/02.pdf>
11. Полек Т. Из села в місто: на шляху до урбаністичної антропології в Україні. *Культурний ландшафт Києва та околиць*. 2018. URL: https://www.researchgate.net/publication/322698565_IZ_SELA_V_MISTO_NA_SLANU_DO_URBANISTICNOI_ANTROPOLOGII_V_UKRAINI
12. Посацький Б. С. Простір міста і міська культура (на зламі ХХ–ХХІ ст.): монографія. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2007. 330 с.
13. Прато Дж. Б., Пардо І. Урбаністична антропологія. Місто: історія, культура, суспільство: *Е-журнал урбаністичних студій*. Інститут історії України НАН України, Історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка; редкол.: Мирослав Борисенко (гол. ред.), Тетяна Водотика (шеф-редактор). Київ, 2016. С. 11–43. URL: <http://mics.org.ua/wp-content/uploads/2016/08/04.pdf>
14. Препотенська М. П. Антропологія міста. Номо urbis. *Мультиверсум. Філософський альманах*: зб. наук. праць. Київ, 2007. Вип. 66. С. 43–53. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/42430>
15. Препотенська М. П. Антропологія міста у контексті екзистенціального аналізу. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Філософія. Психологія. Педагогіка. 2013. № 1. С. 64–71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKPI_fpp_2013_1_11
16. Сирота Л. Культурна сфера та економічний розвиток сучасного міста. *Економіка та суспільство*. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/227>
17. Фесенко Г. «Мистецтво жити» у місті: філософсько-антропологічні аспекти проектування культурного простору. *Людинознавчі студії. Сер.: Філософія*. 2012. URL: irbis-nbuv.gov.ua

References.

1. Afanasev A., Vasylenko Y. Narrativ y symbol v tekstualnom prochtenny horoda Δόξα. Doksa: zb. nauk. prats z filosofii ta filolohii. *Reprezentatsiia mista v kulturnykh, istorychnykh ta sotsialnykh praktykakh*. Odesa, 2019. Vyp. 2 (32). S. 32–41. URL: https://cityface.org.ua/resources/data/a_20200910142558_0988621a5b5.pdf
2. Boiko-Boichuk O. V. Svitovi tendentsii rozvytku mist: mizhnarodnyi dosvid. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej6/txts/07bovmmd.htm>
3. Boiko-Boichuk O. V. Model derzhavnoho upravlinnia rozvytkom mista: subiekt-prostorova interpretatsiia: nauk. visnyk Akademii munitsypalnoho upravlinnia. *Seriia: Upravlinnia*. 2010. Vyp. 2. S. 15–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvamu_upravl_2010_2_4
4. Buriak V. V. . Эволюция взглядов относительно трактования понятия «город». *Экономический вестник Днепровской политехники*. 2016. Выр. №3(55). URL: https://ev.nmu.org.ua/index.php/ru/archive?arh_issue=55
5. Butsykina Ye. Dosvid perebuvannia-v-misti yak predmet estetykypovsiakdennoho Δόξα. Doksa: zb. nauk. prats z filosofii ta filolohii. *Reprezentatsiia mista v kulturnykh, istorychnykh ta sotsialnykh praktykakh*. Odesa, 2019. S. 196–206. URL: https://cityface.org.ua/resources/data/a_20200910142558_0988621a5b5.pdf
6. Halushka Z. I., Soboliev V. O. Kontseptsiiia intehrovanoho rozvytku mist: neobkhdnist ta mozhlyvosti zastosuvannia v Ukraini. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi*. 2019. Vyp. № 1(69). S. 80–85iu URL: http://www.psae-jrnl.nau.in.ua/journal/1_69_1_2019_ukr/12.pdf
7. Karpovets M. Filososfsko-antropolohichne osmyslennia mista yak svitu liudskoho buttia. *Naukovi zapysky. Ser. Filosofiia*. Ostroh: Vydavnytstvo Natsionalnoho universytetu “Ostrozka akademiia”, 2010. Vyp. 6. S. 28–37.

8. Karpovets, M. Antropolohiia mista: do pytannia kulturnoi identychnosti. *nauk. zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriiia «Filosofiiia»*. 2014. Vyp. 15. S. 173–178. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/2811/>
9. Kyryliuk O. Sotsialni ta universalno-kulturni etymony i deryvaty kontseptu «misto» v indoievropeiskyykh movakh. Δόξα. Doksa: zb. nauk. prats z filosofii ta filolohii. *Reprezentatsiia mista v kulturnykh, istorychnykh ta sotsialnykh praktykakh*. Odesa, 2019. Vyp. 2(32). S. 8–20. URL: https://cityface.org.ua/resources/data/a_20200910142558_0988621a5b5.pdf
10. Mamonova V., Troian M. Udoskonalennia orhanizatsiinoi struktury stratehichnoho planuvannia rozvytku mist. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/ebook/tpdu/2017-2/doc/3/02.pdf>
11. Polek T. Iz sela v misto: na shliakhu do urbanistychnoi antropolohii v Ukraini. *Kulturnyi landshaft Kyieva ta okolyts*. 2018. URL: https://www.researchgate.net/publication/322698565_IZ_SELA_V_MISTO_NA_SLAHU_DO_URBANISTICNOI_ANTROPOLOGII_V_UKRAINI
12. Posatskyi B. S. Prostir mista i miska kultura (na zlami KhKh–KhKhI st.): monohrafiia. Lviv: Vydavnytstvo Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnikha», 2007. 330 s.
13. Prato Dzh. B., Pardo I. Urbanistychna antropolohiia. Misto: istoriia, kultura, suspilstvo: E-zhurnal urbanistychnykh studii. Instytut istorii Ukrainy NAN Ukrainy. Istorychnyi fakultet Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka; redkol.: Myroslav Borysenko (hol. red.), Tetiana Vodotyka (shef-redaktor). Kyiv, 2016. S. 11–43. URL: <http://mics.org.ua/wp-content/uploads/2016/08/04.pdf>
14. Prepotenska M. P. Antropolohiia mista. Homo urbis. Multyversum. *Filosofskyyi almanakh: zb. nauk. prats*. Kyiv, 2007. Vyp. 66. S. 43–53. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/42430>
15. Prepotenska M. P. Antropolohiia mista u konteksti ekzystentsialnoho analizu. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskyyi politekhnichnyi instytut». Filosofiiia. Psykholohiia. Pedahohika*. 2013. № 1. S. 64–71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKPI_fpp_2013_1_11
16. Syrota L. Kulturna sfera ta ekonomichnyi rozvytok suchasnoho mista. *Ekonomika ta suspilstvo*. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/227>
17. Fesenko H. «Mystetstvo zhyty» u misti: filosofsko-antropolohichni aspekty proektuvannia kulturnoho prostoru. *Liudynoznavchi studii. Ser.: Filosofiiia*. 2012. URL: irbis-nbuv.gov.ua